

STATENS ARKIVER

**RAPPORT OM
TILGÆNGELIGHEDSPRAKSIS**

1. JANUAR – 31. DECEMBER 2006

Rapport XV

2007

Indhold

I	Indledning	3
II	Arkivloven	4
III	Statens Arkiver: Praksis vedrørende aflevering	5
IV	Statens Arkiver. Forhandlinger om fristforlængelser efter arkivlovens § 27	7
V	Statens Arkiver: Praksis vedrørende dispensationer	8
VI	Kommunale arkiver: Praksis vedrørende dispensationer	12
VII	Kommunale myndigheder: Praksis vedrørende dispensationer	13
VIII	Betingelser for størst mulig åbenhed	15
IX	Sammenfatning	17
Bilag 1	Sagsbehandlingstider for tilgængelighedssager i Statens Arkiver 2004	18
Bilag 2	Tilgængelighedsstatistik	19
Bilag 3	Referater af afslag i 2006	21
Bilag 4	Spørgeskema til kommune- og stadsarkiver	27

I. Indledning

I henhold til § 39, stk. 1, i arkivloven nedsætter kulturministeren et udvalg, som skal vurdere de offentlige arkivers og myndighedernes praksis på tilgængelighedsområdet.

I arkivlovens § 39, stk. 3, fastsættes, at udvalget udøver sin virksomhed på grundlag af en årlig rapport om tilgængelighedspraksis. Rapporten udarbejdes af rigsarkivaren, der kan indhente oplysninger om tilgængelighedspraksis fra de myndigheder, der er omfattet af arkivloven.

Arkivloven fastsætter således, at rigsarkivarens rapport skal omhandle tilgængelighedspraksis såvel hos de offentlige arkiver, dvs. Statens Arkiver og kommunale arkiver, jf. arkivlovens § 2, som hos de myndigheder, der er omfattet af arkivloven. Arkivloven omfatter, jf. § 1, stk. 1-2, al virksomhed, der udøves af den offentlige forvaltning og domstolene samt de anerkendte trossamfunds ministerialbogførelse.

Denne rapport omhandler såvel Statens Arkivers som de kommunale arkivers og myndigheders tilgængelighedspraksis.

I den anledning er der fra samtlige kommuner og samtlige kommunale offentlige arkiver indhentet oplysninger om praksis i forbindelse med adgang til ikke umiddelbart tilgængeligt arkivmateriale.

II. Arkivloven

Arkivloven

I 2006 gennemførte Kulturministeriet en lovovervågning af arkivlovens tilgængelighedsbestemmelser. Statens Arkiver og Tilgængelighedsudvalget bidrog til redegørelsen med deres vurdering af, om de politiske intentioner med arkivlovens tilgængelighedsbestemmelser er opfyldt. Disse vurderinger har herefter været sendt i høring, førend redegørelsen blev færdiggjort og sendt til Folketingets Kulturudvalg.

Konklusionen i lovovervågningen blev, at arkivlovens tilgængelighedsbestemmelser generelt fungerer tilfredsstillende, men at yderligere liberalisering af tilgængeligheden var mulig. På den baggrund har et udkast til lovforslag været sendt i høring, men processen var ved udgangen af 2006 endnu ikke afsluttet.

III. Statens Arkiver: Praksis vedrørende aflevering

Afslutning af afleveringsplan 1997-2006

Tilgængelighedsudvalget konstaterede i sin 3. beretning, at den dagældende arkivlovs afleveringsbestemmelser ikke i fuldt omfang var blevet efterlevet. En undersøgelse af myndighedernes arkivforhold, som Statens Arkiver gennemførte i 1995-96, viste, at der i myndighedernes varetægt befandt sig betragtelige mængder arkivalier, der var over 30 gamle, og således efter arkivlovens bestemmelser skulle finde sig i Statens Arkiver. Udvalget henstillede, at de ressourcer, der måtte være nødvendige til sikring af rettidig aflevering, blev tilvejebragt.

Bl.a. på baggrund af Tilgængelighedsudvalget bemærkninger var indhentning af dette konstaterede afleveringsefterslæb blandt de højst prioriterede strategiske mål i de resultatkontrakter, som Kulturministeriet indgik med Statens Arkiver for perioderne 1997-2000, 2001-2004 og 2005-2008 .

I bemærkningerne til lovforslag L 183 (lov om ændring af lov om offentlige arkiver m.v) anførtes således, at ”Statens Arkiver har i forbindelse med en resultatkontrakt for perioden 1997-2000 udarbejdet en plan for indhentning af efterslæbet. Planen skal sikre, at efterslæbet i alt væsentligt er indhentet i løbet af to kontraktperioder (2 x 4 år) samtidig med at det forebygges, at der opstår et nyt.”

Gennemførelsen fandt sted i henhold til 2 aktivitetsplaner for henholdsvis årene 1997 – 2000 og årene 2001 – 2006, jf. Statens Arkivers cirkulæreskrivelse til samtlige ministerier, nr. 9 af 12. januar 1998 og cirkulære nr. 31. af 23. marts 2001.

I den første aktivitetsperiode prioriteredes udarbejdelsen af bestemmelser om bevaring og kassation af arkivalier samt afleveringen fra de myndigheder, som havde det største afleveringsefterslæb, mens der i anden periode er foretaget en systematisk gennemgang af alle øvrige myndigheder ministerieområdevis.

Den gradvise nedbringelse af afleveringsefterslæbet er dokumenteret i de årlige rapporter om praksis på tilgængelighedsområdet. For årene 1997 – 2001 blev afleveringsefterslæbets volumen, udtrykt i hylde-meter, fremskrevet og nedskrevet i meter efter en kompliceret beregningsmåde. I 2002 måtte det konstateres, at denne beregningsmåde ikke længere var retvisende, og afviklingen af afleveringsefterslæbet er herefter opgjort som produkt af afsluttede afleveringssager.

Statens Arkiver har i perioden 1997-2006 modtaget 64,5 hyldekilometer arkivalier, mens (skønnet) ca. 15,5 hyldekilometer er omfattet af beslutninger om udskudt aflevering, jf. de herom gældende bestemmelser.

Statens Arkiver registreringer viser, at der i årene 1997 - 2006 er rejst 991 sager om aflevering af alle statslige arkivalier i varetægt hos en myndighed. 959 af disse var helt afsluttet ved udgangen af 2006. De manglende 32 behandles nedenfor.

Målet for disse sager har været aflevering af alle bevaringspligtige arkivalier, som på afleveringstidspunktet var 20 år gamle, med mindre der som følge af modstående hensyn kunne træffes beslutning om ikke-aflevering. 20-årsfristen for aflevering er i vidt omfang nået, men ikke fuldstændigt.

I slutningen af 2003 blev der foretaget en kontrolgennemgang af alle afsluttede afleveringssager med henblik på sikring af, at alle mere end 30 år gamle arkivalier var afleveret. På grundlag af denne gennemgang blev der - især på landsarkivområdet - rejst et antal supplerende afleveringssager med sluttermin til udgangen af 2006. Disse indgår i den samlede mængde på 991 sager. Herudover er der i hele

perioden ad hoc rejst afleveringssager *uden for* aktivitetsplanen. Disse indgår *ikke* i den samlede mængde på 991 sager.

Som nævnt var 32 af de i alt 991 afleveringssager ikke afsluttet ved udgangen af 2006.

- 23 af disse vedrører arkivalier fra Folkekirken, som befinder sig i Statens Arkivers varetægt. For så vidt angår afviklingen af afleveringsefterslæbet, kan de betragtes som gennemført.
- Ét skal først afsluttes i 2007 (Forsvarsministeriets departement, som følge af afklassificering af arkivalier før aflevering)

De kvalificerede overskridelser omfatter

- Én, som først afsluttedes i 2007, fordi RA har leveret etiketter for sent (Undervisningsministeriets Internationale Afdeling)
- Tre, som først afsluttedes i 2007, fordi myndighederne (Rigshospitalet, Vestre Fængsel og Jernbanemuseet) trods intensiv rykning ikke har afsluttet deres afleveringsforberedende arbejde,
- Fire, som først afsluttedes i 2007, fordi myndighedernes leverandør, Recall A/S, trods en helt ekstraordinær indsats fra RA's side og gentagne fristforlængelser, ikke har været i stand til at gennemføre afleveringen af arkivalier til fastsat tid.

Der er tale om store afleveringssager, som tilsammen omfatter ca. 1 hyldekilometer arkivalier. Ved udgangen af marts 2007 var syv af de ovennævnte afleveringer gennemført, idet kun Jernbanemuseet udestod.

Efterprøvning af afleveringsefterslæbets afvikling

Statens Arkiver har i andet halvår af 2006 gennemført et arkivtilsyn, hvorunder de statslige myndigheder bl.a. har leveret oplysninger om papirarkivalier i deres varetægt.

Disse oplysninger tjener som grundlag for planlægningen af Statens Arkivers myndighedsvendte aktiviteter i perioden 2006 - 2010, hvorunder der rejses afleveringssag i forhold til alle myndigheder, som har papirarkivalier i deres varetægt, som skal bevares, og som er ældre end 1991.

Oplysningerne er ikke fuldstændig analyseret endnu, men det generelle indtryk er, at myndighederne typisk har gennemført afleveringer frem til o. 1980 eller senere. I enkelte tilfælde er der dog givet ikke tidligere af Statens Arkiver modtagne oplysning om mere end 30 år gamle arkivalier, som skulle have været afleveret i perioden 1997 – 2006. Det vil nu ske i 5-årsperioden 2006 - 2010.

Med denne ene undtagelse må 2006-tilsynet siges at have betyret tilliden til, at afleveringsefterslæbet faktisk er indhentet.

IV. Statens Arkiver: Forhandlinger om fristforlængelser efter § 27

Udenrigsministeriet

I forbindelse med gennemførelsen af Udenrigsministeriets aflevering af arkivperioden 1973-1988 har Udenrigsministeriet fastsat en række særlige tilgængelighedsfrister for dele af arkivet, jf. arkivlovens § 27.

De opstillede frister er generelt kortere, end de forud for afleveringen gældende frister for tilsvarende materiale fra arkivperioderne 1909-45 og 1945-72. I konsekvens heraf har Udenrigsministeriet revideret tilgængelighedsfristerne for tidligere afleverede arkivalier fra perioderne 1909-45 og 1945-72, herunder fjernet en række frister helt. Samlet tegner der sig et billede af en ikke ubetydelig liberalisering af adgangsgrensene til det materiale, for hvilket der i medfør af arkivlovens § 27 er fastsat særlig, længere tilgængelighedsfrist.

Undersøgelseskommissionen i Dan Lyngesagen

Efter Undersøgelseskommissionen i Dan Lyngesagen, som blev nedsat 15. september 2003, i september 2006 havde afgivet beretning, afleveredes undersøgelseskommissionens arkiv til Rigsarkivet. I forbindelse med afleveringen har Justitsministeriet ved brev af 22. december 2006 fastsat en 60 års tilgængelighedsfrist for dele af arkivet, jf. arkivlovens § 27.

V. Statens Arkiver: Praxis vedrørende dispensationer

Sagsbehandlingstider

Via registreringer i Statens Arkivers elektroniske journalsystem udregnes sagsbehandlingstider og herunder eventuelle overskridelser. I de tilfælde, hvor Statens Arkiver selv træffer afgørelse, er der en svarfrist på 15 dage, jf. arkivlovens § 36. I de tilfælde, hvor der kræves samtykke fra den afleverende myndighed, skal der senest ekspederes inden for 50 dage, idet Statens Arkiver kan have brug for indtil 15 dage til arkivundersøgelser, myndigheden derefter 30 dage, hvorefter Statens Arkiver har indtil 5 dage til ekspedition af afgørelsen. Såfremt der finder partshøring sted, forlænges tidsforløbet i henhold til reglerne herfor.

Statens Arkiver har behandlet langt den største del af ansøgningerne inden for de fastsatte tidsfrister. En oversigt over sagsbehandlingstiderne ved Statens Arkivers enheder bringes som bilag 2.

Det fremgår her, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for adgangssager, der afgøres af af Statens Arkiver alene, i 2006 har været 5,1 dage. Den ovennævnte frist på 15 dage er blevet overskredet i 20 ud af de 1320 sager, beregningen bygger på.

Hvor behandlingen af sagen har krævet indhentning af samtykke fra andre myndigheder, har den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for Statens Arkiver som helhed været 9,3 dage. I 31 af ialt 334 tilfælde er der her medgået mere end de ovennævnte 50 dage til behandlingen. Af de 31 tilfælde tegner Rigsarkivet sig for de 26.

For så vidt angår sager, der rejses som en tilgængelighedssag, men som ikke fører til behandling af et konkret adgangsspørgsmål, var Statens Arkivers sagsbehandlingstid i gennemsnit 5,4 dage i 2006. Overskridelse af 15 dages fristen forekom i 12 ud af 1.057 tilfælde.

Statens Arkiver vil fortsat følge overholdelsen af sagsbehandlingstiderne, men finder ikke, at nye eller supplerende initiativer til yderligere nedbringelse af Statens Arkivers sagsbehandlingstider vil være hensigtsmæssige.

Hovedtal for 2006

I lighed med de foregående år har sagsbehandlerne i Statens Arkiver ført særskilt statistik over modtagne ansøgninger og disses behandling i 2006. Statistikken er opbygget på samme måde som i de tidligere rapporter. Optællingerne baserer sig på oplysninger fra sagsbehandlerne. Den omfatter de afgørelser, der er truffet over for den enkelte ansøger, uanset at der i visse tilfælde, f.eks. i forbindelse med større forskningsprojekter, kan være tale om det samme arkivmateriale. Der henvises til bilag xxx med skematiske oversigter samt efterfølgende referater af de sager (bilag xxx), hvori der er givet afslag på ansøgninger om dispensation fra tilgængelighedsfristerne.

Statens Arkiver modtog i 2006 i alt 3424 henvendelser om adgang til ikke umiddelbart tilgængeligt arkivmateriale. Den tilsvarende opgørelse for 2005 udviste et antal henvendelser på 3444. Antallet af henvendelser er således faldet med 20.

Af de 3424 henvendelser i 2006 gav de 1359 ikke anledning til en afgørelse om tilgængelighed. Antallet af sådanne henvendelser var 1235 i 2005. Der er tale om henvendelser om benyttelse af umiddelbart tilgængeligt arkivmateriale, henvendelser om aktindsigt efter anden lovgivning, der videresendes til behandling ved vedkommende myndighed, henvendelser med forespørgsler om materiale, der ikke er bevaret eller kan identificeres eller, som er bevaret i institutioner uden for Statens Arkiver, m.v. I disse tilfælde er henvendelserne blevet besvaret med den efter omstændighederne relevante vejledning.

De henvendelser, der gav anledning til en afgørelse om adgang, udgjorde i 2006 ialt 2065 mod 2209 i 2005. Antallet af afgørelser er således faldet med 144.

Af de 2065 egentlige adgangsansøgninger i 2006 vedrørte de 1788 offentlige arkiver mod 1968 i 2005.

Tilladelser og afslag

Hvad angår materiale i offentlige arkiver, er der i 2006 givet i alt 1735 adgangstilladelser og 35 afslag, hvilket vil sige, at i alt 1788 ansøgninger er blevet realitetsbehandlet.

I de tilfælde, hvor et afslag er blevet omgjort, tælles såvel det oprindelige afslag som den senere imødekommelse med som separate afgørelser.

Udviklingen i tilladelser og afslag for offentlige arkivalier 1995-2006:

	1995 -96	1996 -97	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Tilladelser i alt	1222	1280	1672	1758	1774	2563	2233	2135	1894	1913	1753
Afslag i alt	48	89	118	60	68	86	75	71	69	55	35

Kilde: Sagsbehandlerindberetninger

Arbejdet med tilgængelighedssagerne er foregået efter arkivlovens § 31 samt § 33-35. Statistikken i bilag 3 er opgjort i overensstemmelse hermed. For at lette overblikket er kategorierne gengivet nedenfor. I parentes er det anført, hvilken tilgængelighedsfrist der gælder for den pågældende kategori, hvem der træffer afgørelse og under hvilke forudsætninger.

Kategorierne

Kategori	Tilgængelighedsfrist fastsat i eller i medfør af arkivloven	Procedure fastsat i arkivloven	Beskrivelse
A	20 år; § 22, stk. 1	§ 33, nr. 3	materiale yngre end 20 år, som er afleveret til Statens Arkiver; rigsarkivaren meddeler tilladelse på betingelse af den afleverende myndigheds samtykke
B	75 år; § 23, stk. 1	§ 31	enkeltpersoners private og økonomiske forhold; rigsarkivaren meddeler tilladelse
C	længere end 20 år; § 27, stk. 1-2	§ 33, nr. 1	materiale med forlænget tilgængelighedsfrist; rigsarkivaren meddeler tilladelse på betingelse af den afleverende myndigheds samtykke
D	75 år; § 23, stk. 1	§§ 34 og 35	oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold; rigsarkivaren meddeler, for så vidt angår oplysninger, der har været behandlet efter persondataloven eller stammer fra et register, ført for den offentlige forvaltning, tilladelse på betingelse af Datatilsynets eller Domstolsstyrelsens samtykke
E	75 år; § 24	§ 33, nr. 2	sager inden for strafferetsplejen, yngre end 75 år; rigsarkivaren meddeler tilladelse på betingelse af den afleverende myndigheds samtykke
F	50 år; § 25	§ 33, nr. 2	myndigheders brevveksling med sagkyndige til brug i retssager eller ved overvejelse af, om retssag bør føres, yngre end 50 år; rigsarkivaren meddeler tilladelse på betingelse af samtykke fra den afleverende myndighed
G2	50 år; § 26	§ 33, nr. 2	folketællinger yngre end 50 år; rigsarkivaren meddeler tilladelse på betingelse af samtykke fra den afleverende myndighed
G3	50 år; § 26	§ 33, nr. 2	statistisk grundmateriale yngre end 50 år; rigsarkivaren meddeler samtykke på betingelse af den afleverende myndigheds samtykke
H	20-75 år; § 22, stk. 2	§ 22, nr. 2	materiale over 20 år gammelt, som ikke er afleveret til offentligt arkiv; vedkommende myndighed træffer afgørelse

Specifikation af tilladelser og afslag for udvalgte kategorier:

	1996- 97	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
<hr/>										
Statens sikkerhed m.v. (§ 27)										
Tilladelser	58	66	64	63	52	78	32	44	49	25
Afslag	4	3	12	6	4	12	0	4	4	3
Strafferetspleje (§ 24)										
Tilladelser	120	170	154	209	251	247	243	237	299	261
Afslag	19	21	7	14	15	20	16	22	19	11
Folketællinger < 50, > 75 år gamle										
Tilladelser	415	487	464	464	863	471	483	368	368	232
Afslag	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Enkeltpersoners private forhold										
Tilladelser	628	867	1000	980	1315	1334	1299	1213	1264	1207
Afslag	63	83	33	47	57	33	51	42	32	20

Kilde: Sagsbehandlerindberetninger

Afslag og partshøring

Langt størsteparten af ansøgerne får den ønskede tilladelse på vilkår, som er rettet ind efter det angivne formål. I 2005 udgjorde afslagene 2,79 %. Procentandelen er i 2006 faldet marginalt, til knap 2 %.

På det familieretslige område, kategori B, er andelen af afslag i 2006 faldet til 1,62 % mod 2,45 % i 2005. For så vidt angår ansøgninger, der har omhandlet sager inden for strafferetsplejen, er andelen af afslag ligeledes faldet i forhold til 2005. Talstørrelserne er imidlertid så små, at der næppe kan udledes nogen tendens.

Alle afslag er givet med anvisning af ankemulighed. Hvor et afslag er meddelt af et landsarkiv, kan afgørelsen indbringes for rigsarkivaren. I 2006 er 1 afgørelse, truffet af et landsarkiv, indbragt for rigsarkivaren, som opretholdt det pågældende landsarkivs afgørelse.

I tilfælde, hvor en ansøgning ikke har kunnet imødekommes ved, at en myndighed ikke har fundet at kunne meddele samtykke hertil, jf. § 33 i arkivloven, har Statens Arkiver forelagt ansøgeren myndighedens begrundelse og opfordret ansøgeren til at fremkomme med udtalelse herom. Har denne partshøring ikke efter 30 dage givet anledning til reaktion fra ansøgeren, er der meddelt ansøgeren endeligt afslag. Hvor ansøgeren i partshøringen er fremkommet med udtalelse, er udtalelsen forelagt for den pågældende myndighed med anmodning om genovervejelse på baggrund af ansøgerens udtalelse.

VI. Kommunale arkiver: Praxis vedrørende dispensationer

Denne del af rapporten omfatter adgangspraksis i de offentlige arkiver, som er oprettet og drevet af kommuner.

Statens Arkiver udsendte i lighed med 2006 et spørgeskema til de pågældende arkiver, der anmodedes om at indberette antallet og udfaldet af sager om benyttelse af ikke umiddelbart tilgængelige offentlige arkivalier. For så vidt en ansøgning havde afstedkommet et afslag, anmodedes ligeledes om en kort beskrivelse af emnet for ansøgningen og begrundelsen for afslaget. Samtidig anmodedes arkivet om at oplyse om den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for ansøgningerne.

I nedenstående skema gives en oversigt over de offentlige arkiver, antallet af ansøgninger m.v.

Arkiv	Antal ansøgninger	Tilladelser	Afslag
Ballerup Stadsarkiv	3	3	0
Dragør Lokalarkiv	-		
Esbjerg Byhistoriske Arkiv	-		
Farum Arkiv og Museer	-		
Frederiksberg Stadsarkiv	13	13	0
Frederikshavn (Bangsbo Museum)	-		
Gladsaxe Byarkiv	-		
Grenaa Egnsarkiv	-		
Haderslev Byhistoriske Arkiv	2	2	0
Holbæk Stadsarkiv	-		
Kolding Stadsarkiv	7	7	0
Københavns Stadsarkiv	108	107	1
Lyngby, Byhistorisk Samling	1	1	0
Odense Stadsarkiv	-		
Rudersdal Byhistorisk Arkiv	-		
Silkeborg Lokalarkiv	-		
Skive Byhistorisk Arkiv	3	3	0
Tårnby Lokalhistorisk Samling	-		
Vejle Byhistoriske Arkiv & Stadsarkiv	2	2	0
Vendsyssel Historisk Arkiv	-		
Aalborg Stadsarkiv	6	6	0

Kilde: Indberetninger fra stads- og kommunearkiver

Af i alt 145 ansøgninger om adgang til ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier, der er modtaget af kommunale offentlige arkiver, er de 144 imødekommet.

Kun én ansøgning, modtaget af Københavns Stadsarkiv, er blevet afslået. Denne ansøgning, som omhandlede en sag i Mødrehjælpens arkiv, blev indgivet af en moder til et bortadopteret barn, som moderen nu ønskede at kontakte. Ansøgningen blev afslået af hensyn til privatlivets fred hos adoptivbarnet og dets pårørende.

VII. Kommunale myndigheder: Praksis vedrørende dispensationer

Bestemmelserne om tilgængelighed i arkivloven omfatter alle offentlige arkivalier, der er over 20 år gamle, uanset om arkivalierne er afleveret til offentligt arkiv, eller om arkivalierne opbevares hos den myndighed, der har skabt eller tilvejebragt dem, eller hos en anden offentlig myndighed. Arkivloven forudsætter, at myndigheder, der er i besiddelse af offentlige arkivalier, der er over 20 år gamle, stiller disse arkivalier til rådighed for borgere og myndigheder, herunder til forskningsformål.

Arkivlovens § 22, stk 2, fastsætter således, at ”Vedkommende myndighed træffer afgørelse i forbindelse med ansøgning om adgang til arkivalier, som er over 20 år gamle, men som ikke er afleveret til offentligt arkiv. Ansøgningen imødekommes, medmindre de hensyn, der er omtalt i § 23-27, foreligger.”

Det skal i den forbindelse bemærkes, at før gennemførelsen af disse bestemmelser ved arkivloven af 17. december 2002, som trådte i kraft den 1. juli 2003, har myndigheder, der har haft ældre arkivalier i deres besiddelse, i adskillige tilfælde stillet disse til rådighed for benyttetere med hjemmel i offentlighedslovens bestemmelser om meroffentlighed. I visse tilfælde, hvor det har drejet sig om at stille arkivalier, som indeholdt fortrolige oplysninger, til rådighed for forskning, har den pågældende myndighed pålagt dem, som har fået indsigt i sådanne oplysninger, tavshedspligt efter forvaltningslovens § 27, stk. 3.

Kommunale myndigheder, primærkommuner og amtskommuner samt kommunale fællesskaber, er ikke forpligtet til at aflevere deres arkivalier til offentlige arkiver.

Statens Arkiver har forespurgt samtlige nye og stadig eksisterende kommuner, hvorvidt der i 2006 er modtaget anmodninger om adgang til arkivalier efter arkivlovens bestemmelser og, i bekræftende fald, om anmodninger er imødekommet eller afslået.

Der er ikke søgt indhentet oplysninger om de nu nedlagte amtskommuners praksis på tilgængelighedsområdet.

21 af de 98 kommuner har svaret, at kommunen eller dens forgængere har modtaget henvendelser om adgang til arkivalier efter arkivlovens bestemmelser i 2006.

Besvarelsene fremgår af nedenstående skema:

Kommune	Ansøgninger	Tilladelser	Afslag	Bemærkninger
Borhnholms Regionskommune	1	1		
Brøndby	3	3		
Frederiksberg				Alle henvendelser om arkivadgang behandles af stadsarkivet
Frederikshavn	100	100		Angivet som cirka-tal; omfatter formentlig alle aktindsigtssager
Greve	1		1	Afslaget var en fejlagtig henvisning til Greve Museum; sagen er genoptaget i 2007
Hedensted	1	1		
Helsingør	4	4		
Herlev	2	2		
Hillerød	1	1		
Hvidovre	5	5		

Kommune	Ansøgninger	Tilladelser	Afslag	Bemærkninger
København				Alle henvendelser om arkivadgang behandles af stadsarkivet
Lemvig	4	4		Kan ifølge kommunen ikke oplyses med sikkerhed
Lolland	31	30		
Næstved	6	6		
Odder	1	1		
Ringkøbing-Skjern	1	1		
Skive	33	33		
Solrød	1	1		
Varde	1	1		
Vejle	2	2		
Viborg	5	5		

Kilde: Indberetninger fra kommunerne.

VIII. Betingelser for størst mulig åbenhed

Arkivalier vedrørende Holocaust og den tyske besættelse af Danmark (perioden 1933-1950)

Som omtalt i Rapport VIII anmodede kulturministeren Statens Arkiver om at være særlig opmærksom på ansøgninger om adgang til arkivalier vedrørende Holocaust eller den tyske besættelse af Danmark og om at rapportere de tilfælde, hvor adgang til sådant materiale måtte give anledning til problemer. Der har ikke i 2006 blevet indberettet sådanne tilfælde til kulturministeren. I forbindelse med udarbejdelsen af denne rapport blev Statens Arkiver imidlertid opmærksom på et afslag, som Landsarkivet for Nørrejylland den 5. september 2006 har meddelt på en ansøgning om tilladelse til benyttelse af sagsmateriale fra retsopgøret efter den tyske besættelse af Danmark. Afslaget er referet i bilag 3 under kategori E (LAV 2006-611-08068; 5. september 2006). Statens Arkiver har fundet at burde henlede Kulturministeriets opmærksomhed på denne sag, hvilket er sket i forbindelse med afgivelsen af denne rapport.

Spørgsmål om tilsidesættelse af vilkår for benyttelse af ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier

Statens Arkiver modtog i 2006 en henvendelse fra en privatperson A, der gjorde opmærksom på, at en anden arkivbruger B muligt havde tilsidesat de vilkår, der var fastsat i forbindelse med tilladelse til benyttelse af ikke umiddelbart tilgængeligt arkivmateriale om begivenheder under den tyske besættelse af Danmark. A havde selv opnået tilladelse til benyttelse af arkivmateriale med oplysninger af følsom karakter om en tredje person C, til hvem B havde rettet henvendelse. A følte sig overbevist om, at adgangsvilkårene herved var tilsidesat af B. Statens Arkiver indhente på den baggrund en erklæring fra B, der oplyste, at henvendelsen til C var sket på baggrund af kontakt med Cs pårørende og ikke på grundlag af oplysninger, som stammede fra ikke umiddelbart tilgængeligt arkivmateriale. Statens Arkiver fandt på baggrund af Bs erklæring ikke anledning til at foretage sig yderligere i sagen.

Afgørelsesgrundlag i spørgsmål om samtykke til imødekommelse af ansøgninger

Som anført i rapport XII har Statens Arkiver bemærket, at Justitsministeriet og myndigheder under Justitsministeriet ved afgørelse af spørgsmål om samtykke til imødekommelse af ansøgninger, herunder om adgang til materiale vedrørende besættelsestiden, har anmodet ansøgere om at indsende forlagsaftaler eller, når det drejer sig om ansøgninger fra studerende, udtalelser fra vejledere. I 2005 rettede Statens Arkiver i anledning af en konkret sag henvendelse til Justitsministeriet om spørgsmålet. Spørgsmålet blev samme år drøftet på et møde mellem kulturministeren og justitsministeren og derefter gjort til genstand for videre drøftelser mellem Justitsministeriet, Kulturministeriet og Statens Arkiver, der fandt sted i sommeren 2006.

Justitsministeriet gjorde her rede for sine overvejelser af spørgsmålet om, hvorvidt Justitsministeriets praksis mht. at indhente oplysninger om f.eks. forlagskontakter m.v. fra ansøgere var i strid med arkivloven eller hældningen i forarbejderne til loven. Justitsministeriet fandt, at den praksis, ministeriet hidtil havde anvendt i forbindelse med indhentning af supplerende oplysninger om ansøgers formål, herunder forlagsaftaler mv., lå inden for arkivlovens rammer og ikke kan siges at være i strid med loven, men medgav Statens Arkiver, at hældningen i arkivlovens forarbejder støttede den opfattelse, som Statens Arkiver har givet udtryk for, nemlig at materialets karakter må tillægges hovedvægten ved afgørelse af tilgængelighedsspørgsmål, og at ansøgers formål først og fremmest har betydning ved afgørelsen af hvilke vilkår der fastsættes, men ikke i sig selv kan tillægges afgørende vægt.

Justitsministeriet vil derfor ændre praksis, således at hovedvægten lægges på karakteren af de oplysninger, der søges indsigt. Justitsministeriet vil følge, om denne ændring af bedømmelsespraksis fører til ændrede afgørelser i form af flere eller færre afslag.

”Hemmeligt fødende”

I rapport XII og XIV berørtes spørgsmålet om tilgængelighed til arkivalier vedrørende såkaldt ”hemmeligt fødende”. Praksis for adgang til arkivalier, der kan indeholde oplysning om hemmeligt fødende kvinders identitet har hidtil været, at publikum ikke selv har adgang til at gennemse de pågældende arkivalier uanset disses alder.

Hemmeligholdelsen blev i sin tid bestemt ved kgl. resolution af 13. marts 1750 og reskript af 6. januar 1764. Adgangen til føde hemmeligt blev ophævet ved børneloven af 1937, der trådte i kraft 1. januar 1938. De oprindeligt absolutte hemmeligholdelsesregler er siden blevet lempet noget, sidst ved kgl. resolution af 27. februar 1939. Imidlertid er de oprindelige bestemmelser blevet delvis ikraftholdt ved senere lovgivning om børn født uden for ægteskab, idet det stedse har været praksis at regulere fremadrettet, således at de regler, der gjaldt før 1. januar 1938 om hemmeligt fødendes anonymitet, stadig må anses som gældende.

Det er nu i forbindelse med udarbejdelse af forslag til lov om ændring af arkivloven foreslået at ophæve kgl. resolution af 13. marts 1750 og reskript af 6. januar 1764 ved lov. Gennemføres forslaget, vil arkivalierne om hemmeligt fødende være tilgængelige efter arkivlovens almindelige bestemmelser.

IX. Sammenfatning

Afleveringerne er fortsat efter Statens Arkivers aktivitetsplan, og efterslæbet af afleveringer i forhold til arkivlovens regler er nu indhentet. Statens Arkiver har udarbejdet ny aktivitetsplan, der bl.a. skal sikre, at statslige myndigheders arkivalier afleveres til Statens Arkiver, inden

Der er i rapportperioden fastsat særlig tilgængelighedsfrister i medfør af arkivlovens § 27, stk. 1, dels af Udenrigsministeriet, dels af Justitsministeriet. I begge tilfælde er fristerne fastsat til højst 60 år.

Antallet af ansøgninger om dispensation fra tilgængelighedsfristerne er faldet marginalt i forhold til det foregående år.

Sagsbehandlingstiderne for tilgængelighedssager i Statens Arkiver har været tilfredsstillende.

I sagsbehandlingen er det grundlæggende princip om størst mulig åbenhed fulgt. Efter arkivloven gives der som hovedregel ikke enkelte grupper af ansøgere en særlig stilling, når der er tale om afgørelse af spørgsmål om dispensation fra tilgængelighedsfristen.

Dette gør sig tillige gældende for de kommunale offentlige arkiver. Alle ansøgninger om benyttelse af ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier, der er indgivet til de kommunale arkiver eller stadsarkiverne, er blevet imødekommet.

Sagsbehandlings- Tider	RA-b&k	RA- pub.afd	Landsarkivet for Sjælland mm.	Landsarkivet for Fyn	Landsarkivet for Nørrejylland	Landsarkivet for Sønderjylland	Erhvervsarkivet	Dansk Data Arkiv	Statens Arkiver I alt
Tilgængelighed - arkivbesluttet:									
<i>Antal sager</i>	0	652	287	42	198	105	36	0	1.320
- heraf med overholdt tidsfrist.....	-	650	281	38	192	103	36	-	1.300
- heraf med overskreden tidsfrist.....	-	2	6	4	6	2	0	-	20
<i>Antal overskredne i pct.</i>	-	0,31	2,09	9,52	3,03	1,90	0,00	-	1,52
<i>Gennemsnitlig sagsbehandlingstid....</i>	0,00	5,51	4,49	6,55	6,24	3,58	0,31	0,00	5,14
Tilgængelighed - med høring:									
<i>Antal sager</i>	1	243	65	0	20	5	0	0	334
- heraf med overholdt tidsfrist.....	1	217	62	-	18	5	-	-	303
- heraf med overskreden tidsfrist.....	0	26	3	-	2	0	-	-	31
<i>Antal overskredne i pct.</i>	0,00	10,70	4,62	-	10,00	0,00	-	-	9,28
<i>Gennemsnitlig sagsbehandlingstid....</i>	6,00	25,74	19,83	0,00	29,05	11,80	0,00	0,00	24,52
Tilgængelighed - med afvisningsvar:									
<i>Antal sager</i>	1	454	245	0	335	22	0	0	1.057
- heraf med overholdt tidsfrist.....	1	447	243	-	333	21	-	-	1.045
- heraf med overskreden tidsfrist.....	0	7	2	-	2	1	-	-	12
<i>Antal overskredne i pct.</i>	0,00	1,54	0,82	-	0,60	4,55	-	-	1,14
<i>Gennemsnitlig sagsbehandlingstid....</i>	6,00	6,10	4,58	0,00	4,96	6,86	0,00	0,00	5,40

Kilde: Registreringer i Statens Arkivers journalsystem

Tilgængelighedsstatistik 2004

I nedenstående skema opgøres antal af tilladelser og afslag, fordelt på Statens Arkivers enheder og på følgende kategorier.

Kategori	Tilgængelighedsfrist fastsat i eller i medfør af arkivlovens §	Procedure fastsat i arkivlovens §	Beskrivelse
A	22, stk. 1	33, nr. 3	materiale yngre end 20 år, som er afleveret til Statens Arkiver; rigsarkivaren meddeler tilladelse på betingelse af den afleverende myndigheds samtykke
B	23, stk. 1	31	enkeltpersoners private og økonomiske forhold; rigsarkivaren meddeler tilladelse
C	27	33, nr. 1	materiale med forlænget tilgængelighedsfrist; rigsarkivaren meddeler tilladelse på betingelse af den afleverende myndigheds samtykke
D	23, stk.1 og 2	34 og 35	oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold; rigsarkivaren meddeler, for så vidt angår oplysninger, der har været behandlet efter persondataloven eller stammer fra et register, ført for den offentlige forvaltning, tilladelse på betingelse af Datatilsynets eller Domstolsstyrelsens samtykke
E	24	33, nr. 2	sager inden for strafferetsplejen, yngre end 75 år; rigsarkivaren meddeler tilladelse på betingelse af den afleverende myndigheds samtykke
F	25	33, nr. 2	myndigheders brevveksling med sagkyndige til brug i retssager eller ved overvejelse af, om retssag bøg føres, yngre end 50 år; rigsarkivaren meddeler tilladelse på betingelse af samtykke fra den afleverende myndighed
G1	23, stk.1	31	rigsarkivaren meddeler tilladelse
G2	26	33, nr. 2	folketællinger yngre end 50 år; rigsarkivaren meddeler tilladelse på betingelse af samtykke fra den afleverende myndighed
G3	26	33, nr. 2	statistisk grundmateriale yngre end 50 år; rigsarkivaren meddeler samtykke på betingelse af den afleverende myndigheds samtykke
H	22, stk. 2	22, nr. 2	materiale over 20 år gammelt, som ikke er afleveret til offentligt arkiv; vedkommende myndighed træffer afgørelse

Kategori G4, der tidligere er anvendt, svarer efter ikrafttrædelsen af arkivloven pr. 1. juli 2003 ganske til kategori G3. G4 er derfor udeladt.

Dispensationsstype	Tilladelse meddeles af:	1. Antal tilladelser Kilde: Sagsbehandlerindberetning								1a. Heraf på dokumentniveau	2. Antal afslag	3. Antal ikke behandlede ansøgninger
		RA	LAK	LAO	LAV	LAA	EA	DDA	Samlet			
A:	Afleverende myndighed/ Rigsarkivaren	19	0	15	6	0	0	0	40		0	80
B:	Rigsarkivaren	466	398	65	260	66	9	0	1264	0	32	863
C:	Afleverende myndighed/ Rigsarkivaren	49	0	0	0	0	0	0	49	0	4	5
D:	Datatilsynet / Rigsarkivaren	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
E:	Afleverende myndighed/ Rigsarkivaren	151	70	3	18	11	0	0	299	2	19	126
F:	Afleverende myndighed/ Rigsarkivaren	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
G1:	Rigsarkivaren	284	0	0	0	0	24	0	368	0	0	2
G2:	Danmarks statistik/ Rigsarkivaren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G3:	Danmarks statistik/ Rigsarkivaren	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
H:	Afleverende myndighed/ Rigsarkivaren	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	108
Offentlige arkiver i alt		977	468	83	284	77	37	0	1913	0	55	1186
P1: Privatar-kiver	Donator	20	0	0	0	1	27	0	48		3	19
P2: Privatar-kiver	Rigsarkivaren	145	0	3	0	22	18	0	188		2	30
<i>Offentlige og private arkiver tilsammen</i>		1142	468	86	284	100	69	0	2149		60	1235

Referater af afslag i 2006

Kategori A:

A (RA j.nr. 2006-611-08995; 23. november 2006)*

Til brug for en udarbejdelse af fremstilling om DSB's materielanskaffelser ønskedes adgang til dele af DSB's arkiv for årene 1986-90. Rigsarkivet gav i første omgang afslag, da DSB ikke fandt at kunne samtykke til imødekommelse. DSB begrundede denne afgørelse med, dels at man ikke ønskede, at konkurrenter skulle få indblik i DSB's indkøbspolitik, dels at materialet indeholder oplysninger som DSB's kontraktpartnere kan anse for at være forretningshemmeligheder.

Ansøger fremkom herefter med supplerende oplysninger, der bl.a. drejede sig om, at den påtænkte publikation er planlagt til først at udkomme tidligst i 2012, således at det beskrevne materiel ville være mindst 25 år gammelt og dermed være fuldt afskrevet. Efter at sagen var sendt til fornyet høring om samtykke, opretholdt DSB det oprindelige afslag med henvisning til, at det ikke var ønskværdigt, at en kontrakt, der vedrører togsæt, der er i drift, gøres offentlig tilgængelig, men tilføjede, at man gerne ville se på en løsning, hvor ansøgeren kunne gøre sig bekendt med de dele af kontrakten, der har hans interesse, samtidig med det sikredes, at der ikke skete en offentliggørelse af kontrakten. Efter at have meddelt ansøger dette, udarbejdede Rigsarkivet et forslag med skærpede vilkår, der blev tiltrådt af DSB. Det indebar, at ansøgeren fik tilladelse til at se de ønskede sager på Rigsarkivets læsesal, men de måtte ikke på nogen måde kopieres.

Kategori B:

B (RA 2006-611-07716; 5. maj 2006)

Til brug for personlig oplysning ønskedes adgang til Justitsministeriets 1. kontor, faderskabssager mod tyske soldater, vedr. sagen mellem ansøgers mor og faren til ansøgerens søster. Rigsarkivet gav afslag af hensyn til privatlivet fred, idet der som hovedregel kun gives dispensation fra tilgængelighedsfristen på 75 år til personer, der er parter i sagen.

B (RA 2006-611-08488; 28. juni 2006)

En ansøger ønsker at få oplyst navnet på sin mormors mor, der fødte som hemmeligt fødende på Rigshospitalet i 1917. Ansøgeren henviser til lov nr. 130 af 27. maj 1908 og kongelig resolution af 24. februar 1939, idet hun tolker disse bestemmelser således, at hun som direkte efterkommer har ret til at få oplysningen, selvom fødslen har fundet sted for mindre end 100 år siden. Samtidig anmoder hun om, at Rigsarkivet videresender ansøgningen til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, såfremt den ikke kan imødekommes. Da loven fra 1908 (§ 12) kun giver mulighed for, at barnet og dets værge kan få oplyst navnet på den fødende, og den kgl. resolution fra 1939 først giver adgang for direkte efterkommere, når der er gået 100 år siden fødslen, fandt Rigsarkivet ikke at kunne imødekommes ansøgningen. Rigsarkivets svar blev sendt til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender til orientering.

B (RA 2006-611-08956; 23. oktober 2006)

Til brug for personlig oplysning om nærmeste familie ønskedes adgang til Rigshospitalets Kirurgiske afd. C, sygejournal vedr. afdød brors operation for epispadia. Rigsarkivet gav afslag af hensyn til privatlivets fred hos afdødes kone og børn. Dertil kom, at materialet indeholdt oplysninger af stærkt personfølsom karakter.

B (RA 2006-611-09553; 30. november 2006)

Til brug for personlig oplysning om nærmeste familie ønskedes adgang til Sundhedsstyrelsens dødsattester vedr. ansøgers far. Rigsarkivet gav afslag af hensyn til privatlivets fred hos andre af afdødes familiemedlemmer. Dertil kom, at materialet indeholdt oplysninger af stærkt personfølsom karakter.

B (LAK 2006-611-07268; 17. januar 2006)

Ansøgning (formål: personlig oplysning) om adgang til materiale med oplysninger om en mulig halvbror 1943. Det var muligt på grundlag af ansøgers oplysninger at identificere en faderskabssag, hvori ansøgers far havde været part. Landsarkivaren gav afslag på adgang af hensyn til 'barnet i sagen' (privatlivets fred), men gav den oplysning om sagens udfald, at der ikke var fastslået faderskab, idet to mænd (hvoraf ansøgers far var den ene) begge var idømt bidragspligt.

B (LAK 2006-611-07521; 10. februar 2006)

Ansøgning (formål: personlig oplysning) om adgang til to skilsmisssager 1943 hhv. 1945, hvori ansøgers mor hhv. far blev skilt fra en tidligere ægtefælle. Da ansøger således i ingen af de to sager var efterkommer af begge sagens parter, gav Landsarkivaren i begge tilfælde afslag efter hidtidig praksis.

B (LAK 2006-611-08251; 19. maj 2006)

Ansøgning (formål: personlig oplysning + kontaktforsøg) om adgang til fars skiftesag fra Københavns Byret 1980. Landsarkivaren gav adgang på de sædvanlige vilkår for formålet: personlig oplysning, men gav efter hidtidig praksis afslag på adgang til kontaktforsøg; ansøgeren blev samtidig gjort opmærksom på muligheden for at anmode skifteretten om aktindsigt.

B (LAK 2006-611-08268; 25. maj 2006)

Ansøgning (formål: personlig oplysning + slægtsforskning + kontaktforsøg) om adgang til en halv søsters faderskabssag fra Københavns Amt 1942 med henblik på identifikation af og kontakt til halv søsteren, som angiveligt selv for 15 år siden forsøgte kontakt til den nu afdøde fælles far. Landsarkivaren gav afslag efter hidtidig praksis, men det oplystes, at i alt fire mænd (heriblandt ansøgerens far) var dømt bidragspligtige.

B (LAK 2006-611-08877; 4. september 2006)

Ansøgning (formål: personlig oplysning + slægtsforskning) fra mor og datter om adgang til mors hhv. mormors skilsmisse 1943 fra første mand. Landsarkivaren gav afslag efter praksis, idet ansøgerne ikke var efterkommere af begge skilsmisssagens parter.

B (LAK 2006-611-09110; 21. september 2006)

Ansøgning (formål: personlig oplysning) om adgang til ansøgers mors skilsmisse 1938. Landsarkivaren gav afslag efter praksis, idet ansøgeren ikke var efterkommer af begge skilsmisssagens parter.

B (LAK 2006-611-09189; 5. oktober 2006)

Ansøgning (formål: opsøgning) på vegne af kusine i udlandet om hjælp til at identificere kusinens halvbror og finde hans nuværende adresse. Landsarkivaren gav afslag efter praksis for formålet uden at have identificeret faderskabssagen (formentlig København først i 1940'erne). Samtidig pegedes på, at kirkebøgerne er frit tilgængelige.

B (LAK 2006-611-09427; 16. november 2006)

Ansøgning (formål: opsøgning) fra en husejer om adgang til skiftet (Frederiksberg 1963) efter en tidligere ejer af samme hus, der har fået status som "bevaringsværdigt". Ansøgeren håbede at kunne finde billeder og information ved på grundlag af skiftet at kunne opspore efterkommere. Landsarkivaren gav afslag på adgang til skiftets personoplysninger, da dette ville kræve en forhåndsaccept fra de pågældende personer, som Landsarkivet dog eventuelt ville kunne prøve at indhente, men kun efter nærmere aftale med ansøger og til timebetaling.

B (LAK 2006-611-09504; 16. november 2006)

Ansøgning (formål: slægtsforskning) om adgang til fars kusines skifte med henblik på udarbejdelse af en slægtstavle, dvs et formål, som implicerer videregivelse af personoplysninger. Landsarkivaren gav afslag efter praksis.

B (LAK 2006-611-09438; 20. november 2006)

Ansøgning (formål: personlig oplysning) fra ægtepar om adgang til to sager om pårørende til manden (født 1945 uden for ægteskab, i "den politiløse tid", ingen far i kirkebogen), nemlig dels moderens skilsmisse (Maribo Amt 1948), dels en halvsøsters forældremyndighedssag (Maribo Amt 1954), i håbet om en genvej til at finde oplysninger om mandens ukendte biologiske far, frem for en systematisk gennemgang af indgangsmidler fra en række mulige politi-, domstols- og amsarkiver som tidligere anbefalet af Landsarkivet. De få relevante oplysninger, som overraskende nok en passant mødes i skilsmisseggen, citeredes, men Landsarkivaren gav afslag på adgang til begge de ønskede sager (som ansøger kun kender fra numre på moderens dåbsattest) af hensyn til sagernes parter og andre pårørende til disse.

B (LAK 2006-611-09590; 5. december 2006)

Ansøgning (formål: personlig oplysning) om adgang til en halvsøsters faderskabssag (København 1927, fremvist til 1937). Landsarkivaren gav afslag efter praksis, men samtidig henleddes ansøgers opmærksomhed på, at allerede 1927-journalens frit tilgængelige oplysninger rækker til at kontakte folkeregistret.

B (LAK 2006-611-09955; 7. december 2006)

Ansøgning (formål: opsøgning) fra en kunsthistoriker om adgang til skiftet (Frederiksberg 1961) efter en enke efter en mand, efter hvis død 1939 Uppsala Universitet modtog en stor kunst donation. Ansøgeren håbede at kunne klarlægge kunstværkernes proveniens ved på grundlag af skiftet at kunne opspore efterkommere, idet hun håbede, at disse ville være i besiddelse af et familiearkiv med fx kvitteringer. Landsarkivaren udleverede kopi af de dokumenter i skiftet, som omhandler de omtalte malerier, men gav afslag på adgang til skiftets personoplysninger, da dette ville kræve en forhåndsaccept fra de pågældende personer, som Landsarkivet dog eventuelt ville kunne prøve at indhente, men kun efter nærmere aftale med ansøger og til timebetaling.

B (LAK 2006-611-09683; 20. december 2006)

Ansøgning (formål: personlig oplysning om mormor + slægtsforskning) om adgang til skiftet efter mormors ægtefælle (København 1967). Landsarkivaren gav afslag efter praksis, da ansøger ikke var efterkommer efter afdøde.

B (LAO 2006-611-08784; 14. august 2006)

Anmodning om adgang til patientjournal fra Middelfart Statshospital vedr. en moster. Afslået med henvisning til privatlivets fred samt under henvisning til, at ansøgeren ikke kunne regnes som part i sagen..

B (LAO 2006-611-09008; 18. september 2006)

Anmodning om adgang til jordemoderprotokol for Jordløse-Håstrup distrikt for perioden 1950-1955 med henblik på at få oplysninger om egen fødsel. Afslag blev givet med begrundelse, at protokollen rummer meget personfølsomme oplysninger om mange forskellige personer. Tilbudt at fremlede den relevante indførsel og levere denne i scannet kopi mod timebetaling i h.t. gældende regler (IV).

B (LAV 2006-611-09481; 13. november 2006)

Ansøger ønskede adgang til en faderskabssag fra 1938 eller 1939, formentlig ført i Århus, hvor hendes afdøde mands far var dømt som far eller dømt bidragspligtig til et barn født uden for ægteskab, altså ansøgers mands halvøster eller halvbror. Afslag med begrundelse, at privatlivets fred for vedkommende barn vurderes at veje tungere end ansøgers interesse i at se sagen.

Kategori C:

C (RA 2005-611-07044 og -07045; 6. februar 2006)

Til brug for et speciale om danske reaktioner på menneskerettighedssituationen i en række tredjeverdenslande ønskedes bl.a. adgang til en række sager fra Udenrigsministeriet om indrepolitiske forhold i Pakistan og Bangladesh 1946-72 og Eritrea, Sudan og Uganda 1973-88. Rigsarkivet gav afslag på adgang til de ansøgte sager fra det såkaldte "Lukket arkiv", da samtykke ikke blev givet af UM. I sit svar gjorde UM opmærksom på, at pågældende materiale bestod af klassificeret efterretningsmateriale af delvis udenlandsk proveniens, at det var af orienterende karakter og ikke havde været genstand for sagsbehandling, samt at det ikke indeholdt omtale af menneskerettigheder. M.a.o. ville en evt. høring hos udstederne ikke kunne skaffe ansøgerne relevant materiale for deres forskning. Udenrigsministeriet havde på denne baggrund afstået fra videre dispensationsbehandling.

C (RA 2006-611-07619; 5. maj 2006)

Til brug for speciale om den israelsk-arabiske konflikt i dansk perspektiv 1967-74 ønskedes bl.a. adgang til en række sager i Udenrigsministeriets såkaldt "Lukket arkiv" 1946-72 og 1973-88 ang. andre landes holdning, NATO-sager, konfliktens behandling i FN, olieforsyningsspørgsmål m.m. Rigsarkivet gav - med undtagelse af Det Udenrigspolitiske Nævns behandling af konflikten – afslag herpå, da samtykke ikke blev givet af UM. I sit svar gjorde UM opmærksom på, at materialet bortset fra det udleverede om møder i Udenrigspolitisk Nævn ikke omfattede danske overvejelser, men bestod af klassificeret orientering af delvis udenlandsk proveniens. En evt. høring hos udstederne ville m.a.o. ikke give ansøgeren relevant materiale, hvorfor man havde afstået fra videre dispensationsbehandling

Kategori E:

E (RA 2006-611-07520; 17. marts 2006)

Til brug for personlig oplysning om egen nærmeste familie vedr. farbrors gerninger under den tyske besættelse af Danmark ønskedes adgang til AS-sag hos Statsadvokaten for særlige anliggender. Rigsarkivet gav afslag da samtykke ikke blev imødekommet af Rigsadvokaten. Rigsadvokaten lagde i sin begrundelse vægt på, at ansøgeren ikke havde en anerkendelsesværdig interesse i materialet, idet ansøgeren som nevø ikke var en nær slægtning.

E (RA 2006-611-07520; 17. marts 2006)

Til brug for personlig oplysning om egen nærmeste familie vedr. farbrors gerninger under den tyske besættelse af Danmark ønskedes adgang til AS-sag hos Statsadvokaten for særlige anliggender. Rigsarkivet gav afslag da samtykke ikke blev imødekommet af Rigsadvokaten. Rigsadvokaten lagde i sin begrundelse vægt på, at ansøgeren ikke havde en anerkendelsesværdig interesse i materialet, idet ansøgeren som nevø ikke var en nær slægtning.

E (RA 2006-611-09125; 3. november 2006)

Til brug for personlig oplysning om nærmeste familie ønskedes adgang til to af Rigsadvokatens P-journalsager. Sagerne vedrører ansøgers mands fætre. Rigsarkivet gav afslag, da samtykke ikke blev imødekommet af Rigsadvokaten. Rigsadvokaten lagde i sin begrundelse vægt på, at ansøgeren ikke havde en anerkendelsesværdig interesse i materialet, idet ansøgeren ikke var en nær slægtning til de personer, som materialet vedrører.

E (RA 2006-611-08832; 10. november 2006)

Til brug for personlig oplysning om nærmeste familie ønskedes adgang til Centralkartotekets kort vedrørende ansøgers onkel. Rigsarkivet gav afslag, da samtykke ikke blev imødekommet af Politi-ets Efterretningstjeneste (PET). PET lagde i sin begrundelse vægt på, at en onkel efter sædvanlig praksis ikke henregnes til gruppen af nært beslægtede personer, samt på, at ansøgeren ikke på PETs anmodning indhentede samtykke fra onklens nærmeste nulevende pårørende.

E (LAK 2006-611-07248; 6. januar 2006)

Ansøgning om ophævelse af fortrolighedsvilkår (forbud mod kontaktforsøg) i tidligere tilladelse til adgang (formål: fremstilling) til en straffesag mod ledelsen af virksomheden "Nordværk", hvori findes en liste over sabotagevagter ved virksomheden, for at kunne indhente samtykke fra de endnu levende tidligere sabotagevagter til gennemførelse af interviews. Ansøgningen blev af Landsarkivaren forelagt for Rigsarkivaren, der selv gav afslaget med følgende formulering: "Da alene oplysningen om, at en person under den tyske besættelse af Danmark var ansat i en virksomhed, der efter besættelsens ophør blev strafferetligt forfulgt, efter omstændighederne kan opfattes som følsom, ikke mindst af de involverede personer selv, finder Statens Arkiver at burde opretholde vilkårene ...".

E (LAK 2006-611-08213; 18. august 2006)

Ansøgning (formål: fremstilling) om adgang til anklagemyndighedens journalsag om en efterforskning fra retsopgøret, der blev henlagt uden tiltale. Landsarkivaren måtte give afslag, idet Statsadvokaten for Sjælland nægtede samtykke til adgang, fordi den efterforskede person stadig er i live og kunne krænkes ved citat af anklagemyndighedens i første omgang stærkt positive vurdering af sagens gennemførlighed. Ansøgeren søgte imidlertid også adgang til Nordre Birks Politis efterforskningssag, og Landsarkivaren kunne her give adgang med samtykke fra Glad-saxe Kriminalpoliti.

E (LAV 2006-08487; 18. august 2006)*

Ansøger havde søgt om adgang til en straffesag, Esbjerg Politis og Vestre Landsret, fra 1936, hvor faderen blev *frikendt* for fire tilfælde af brandstiftelse. Sagerne er meget omfattende og indeholder talrige vidneafhøringer samt afhøringer og indhentning af oplysninger om andre mistænkte. Formålet for ansøgeren var at få ryddet op i en forvirret barndom. Imidlertid var ansøgeren født 12 år senere, i 1948. Afslag blev givet af Landsarkivet for Nørrejylland med den begrundelse, at hensynet til privatlivets fred må veje tungere end ansøgers interesse i sagen.

Ansøgeren indbragte Landsarkivets afgørelse for rigsarkivaren, der anmodede Landsarkivet om at forelægge adgangsspørgsmålet for de afleverende myndigheder med henblik på opnåelse af samtykke til imødekommelse af ansøgningen. Efter indhentet samtykke fra Vestre Landsret fik ansøgeren tilladelse til benyttelse af det ønskede materiale.

E (LAV 2006-611-08068; 5. september 2006)

Ansøgeren havde ansøgt om adgang til retsbøgerne for ekstraordinære sager 1945-1950, Frederikshavn, med henblik på at afdække omfang og udseende af de lokale næringsdrivendes økonomiske kollaboration med tyskerne samt det efterfølgende retsopgør. I den forbindelse ønskede ansøgeren bl.a. at undersøge, om enkelte erhverv skiller sig ud fra det samlede billede. Det er den brede oversigt, ikke enkeltsagerne, der havde interesse. Da landsarkivet ikke så noget til hinder for at imødekomme ansøgningen, sendtes den til dommeren i Frederikshavn med henblik på samtykke. Dommeren afslog med den begrundelse, at det er dombøgerne og ikke retsbøgerne, der vil skulle anvendes – samt at sagerne er af ”en så følsom art, at slægtninge med rette vil kunne føle sig krænkede over, at disse gamle sager tages frem, mens de er i live. Det er også muligt, at der er virksomheder, der vil kunne anse det for skadeligt for deres goodwill at blive omtalt som en samarbejdspartner med besættelsesmagten...”. Dommeren mente, at ansøgeren måtte søge om adgang til konkrete domme på baggrund af de avisartikler, der også var nævnt i ansøgningen. Afslaget sendtes i partshøring, hvor ansøger indvendte, at meningen med at anvende retsbøgerne var også at få de sager med, der ikke er nævnt i avismaterialet. For dels var avisernes dækning temmelig tendentiøs, dels mindskes avisernes dækning af sagerne markant. Ansøgeren gentog, at formålet med undersøgelsen var et samlet overblik, ikke enkeltsagerne, og gjorde opmærksom på, at han tidligere i forbindelse med lignende projekter har fået adgang til ikke umiddelbart tilgængeligt materiale. Dommeren fastholdt sit afslag med begrundelse, at ansøgeren tilsyneladende ikke havde forstået det første svar. Det er dombøgerne, ikke retsbøgerne, der er interessante. Ansøgeren måtte dog ikke påregne at få adgang til dombøgerne, men derimod søge om adgang til konkrete domme. I givet fald kunne dommeren se, om tiltalte eller nære pårørende var i live. Dommeren ville være sikker på, at borgere i Frederikshavn ikke ville blive udsat for at se familiemedlemmer omtalt som medlemmer af nazistpartiet etc. Dommeren gik ud fra, at ansøger ikke tidligere har fået adgang til afsagte straffedomme.

E (LAÅ 2006-611-09040; 13. september 2006)

Ansøgning om adgang til dom fra retsopgøret. Som formål for ansøgningen var anført ”personlig oplysning om min nærmeste familie”. Af ansøgningen fremgik det, at den dømte person var ansøgers afdøde morfars fætter. Afslag blev givet med den begrundelse, at Landsarkivet ikke fandt, at der var tale om et nært slægtsskabsforhold.

E (LAÅ 2006-611-09547; 5. december 2006)

Ansøgning om adgang til stemmeafgivningsbøger fra Retten i Tønder (1937-1969). Som formål for ansøgningen var anført ”personlig oplysning om nærmeste familie”, nærmere bestemt ansøgerens mor, der formentlig var nævning eller domsmand i nævnte periode. Landsarkivet opfattede ansøgningen som et forsøg på at få bekræftet formodningen om moders offentlige ombud. Afslag blev givet med henvisning til privatlivets fred for de i domsmandssagerne omtalte personer. Ansøgeren blev henvist til de kommunale nævningegrundlister.

Spørgeskema til kommune- og stadsarkiver

”Oplysning om tilgængelighedspraksis i 2006 til rigsarkivarens rapport, jf. arkivlovens 39.

Arkiv:.....

Adresse:

Offentligt arkivmateriale:

Antal ansøgninger om adgang til ikke umiddelbart tilgængeligt arkivmateriale:

	Antal ansøgninger	Antal tilladelser	Antal afslag
§ 22, stk. 1 (arkivalier, yngre end 20 år)			
§ 23, stk. 1 (enkeltpersoners private forhold, 75 år)			
§ 25 (materiale til brug i retssager, 50 år)			
§ 26 (udarbejdelse af offentlig statistik, 50 år)			
§ 27 (særligt fastsatte frister)			
I alt			

Afslag:

(For hver anslået ansøgning (dato, j.nr.) oplyses hvilke arkivalier, der er søgt adgang til. Der gives en kort karakteristik af emne for og formål med den ansøgte adgang samt af begrundelsen for afslag (dato). Er adgangsspørgsmålet afgjort af anden myndighed end arkivet, anføres dette. Er et afslag anket til kommunalbestyrelse og opretholdt eller omgjort, anføres dette):

Sagsbehandlingstid:

Hvis muligt, anføres gennemsnitlig sagsbehandlingstid. Der anføres antal af ansøgninger, der ikke er afgjort inden for 15 dage, samt gennemsnitlig sagsbehandlingstid for sådanne.”